

Nové psychodiagnostické metody a internetové testování: komerční příspěvek

Václav Havlůj

Testcentrum-Hogrefe, Praha
havluj@testcentrum.cz

Je pro mě velkou ctí, že při příležitosti letošních Psychologických dní mohu informovat o vydání dvou nových významných inteligenčních testů: **SON-R 2,5 – 7** a **WAIS-III**. Test SON-R je právě v tisku a jeho distribuci zahájíme po 15. 9. 2008. Projekt standardizace testu WAIS-III započal s několika desítkami spolupracovníků v květnu tohoto roku a předpokládáme zahájení prodeje metody v prvním čtvrtletí roku 2009. Tyto dvě metody doplňují mnoho let chybějící metody měření rozumových schopností u dětí předškolního věku a dospělé populace. Spolu s vývojovou škálou BSID-II tak nyní můžeme nabídnout kvalitní psychodiagnostické metody pokrývající celé věkové pásmo.

Tuto škálu testů ještě doplňují **Vídeňský maticový test** a **IST 2000 – R**, pro příští rok připravujeme zařadit do edičního plánu i **Cattellovy Culture Fair inteligenční testy**, které jsou ve svých nejnovějších verzích doplněny i verbálními subtesty.

Pro uživatele metody WISC-III jsme v letošním roce vydali i **Vzdělávací aplikace WISC-III** (Pomůcka pro interpretační strategie a nápravná doporučení).

Poslední z řady aktuálně připravovaných Wechslerových testů je **WMS-III**, jde o vydání v nové zkrácené verzi, která je dostupná v zahraničí několik posledních let.

Z odborných publikací je nutné ještě zmínit dlouho očekávané vydání zásadního textu k Rorschachově testu. Je jím překlad posledního 5. vydání **Exnerova RORSCHACH WORKBOOK**.

Naše ediční řada je zaměřena výhradně na světově nejrozšířenější metody. Tato orientace není dána jen snahou vydávat ty nejlepší, což nemusí být s rozšířením totožné, ale především proto, že považujeme za podstatné pro každou metody kritérium komunikability. Srozumitelnost a schopnost jednoduše předávat informace o výsledcích testování je důležitá v oblasti odborné i komerční. Náš ediční plán tedy obsahuje mezinárodní metody v českých a slovenských adaptacích.

Předpokladem a podmínkou každé **adaptace testu** je nejen **vlastnictví práv** na její legální vydání, ale i dodržení mezinárodně uznávaných pravidel. Tato **pravidla a požadavky na kvalitní adaptaci testu** lze shrnout do následujících bodů:

- **vhodnost testového konstruktů pro národní verzi**
- **srovnatelné kulturní zázemí se zemí původu testu**
- **kvalita jazykové adaptace**
- **kvalita psychometrických dat (včetně nových národních norem).**

Orientace na takové adaptace je samozřejmě náročná a nákladná, je to ovšem pro země naší velikosti jediná možnost, jak zajistit právě dobrou **komunikabilitu testu**.

Tato komunikabilita je ale plně využita v současném trendu psychodiagnostiky, kterým je **internetové testování**. Námí nabízený počítačový systém pro administraci, vyhodnocování a archivaci testů **Hogrefe TestSystem** ve své nejnovější **verzi 4.2** obsahuje i tuto možnost internetového testování. Psycholog sám řídí internetové testování a prostřednictvím svého počítače může v reálném čase administrovat i vyhodnocovat testy kdekoliv na světě. Sám se svým systémem HTS se může chovat tak, jako to dnes nabízejí velké systémy on-line testování.

Systém **HTS je uživatelsky velmi jednoduchý**, všechny funkce jsou zcela srozumitelné pouze podle obrazovky a není tedy nutné pro práci s ním otevírat příručku. Výsledky testování jsou nabízeny v **podrobných textových výstupech i grafických vizualizacích**, které si navíc může psycholog podle vlastního diagnostického závěru upravit do konečné podoby. Výběr různých statistických škál i porovnání výsledků s mnoha normami je samozřejmostí, a to tak, aby výsledky testu byly pro uživatele co nepřehlednější a nejsrozumitelnější. U vybraných testů je k dispozici i report – **závěrečná zpráva určená pro testovanou osobu**. Samozřejmostí je i detailní rozbor odpovědí probanda, ve kterém jsou přístupné veškeré odpovědi i reakční čas probanda. Odpovědi na jednotlivé položky lze ještě třídit a řadit podle příslušnosti ke škálám i podle dalších kritérií, které mohou být podkladem pro další kvalitativní analýzu výsledků testování.

Pro prostředí systému HTS je možné si vybrat ze čtyř nejběžněji užívaných jazyků (čeština, angličtina, němčina a francouzština – připravují se však i mnohé další jazyky důležité pro naši jazykovou oblast, především slovenština) a samozřejmě i libovolný test z nabídky dnes již v šesti jazycích.

V prostředí systému HTS bude k dispozici i modul **WEB EDITION**, a to od připravované verze 4.5, která je již vyvinuta a bude v prodeji na podzim roku 2008. V tomto modulu si psycholog nekupuje žádný software ani žádný systém, může si pouze koupit jednotlivá testování. V rámci WEB EDITION samozřejmě jsou pro uživatele v reálném čase k dispozici veškeré textové i grafické výstupy, vyhodnocení i analýza testu.

HTS tedy nabízí **výhody klasického testování**, kdy můžeme detailně sledovat chování a odpovědi probanda, hrubý skór jednotlivých odpovědí, škál i celého testu. Nabízí však i **výhody moderního způsobu vyhodnocení**, kdy okamžitě získáme všechny standardní skóry i další statistické údaje a také **všechny textové i grafické výstupy a další vizualizace výsledků**, navíc v editovatelné podobě, kdy vše můžeme ještě doplnit a upravit. Nabízí ale také i **on-line testování, které sami řídíme**, a kdy sám psycholog posílá administraci testu kamkoliv, kde je k dispozici internet. Sám psycholog dostává okamžitě k dispozici i veškeré výsledky a jen on rozhoduje, jaké osobní údaje o probandovi jsou posílány prostřednictvím internetu a jaké má pouze na svém počítači – je tedy v rámci HTS zajištěna i **ochrana osobních údajů**. Další podrobné informace jsou k dispozici na internetové adrese: <http://www.testcentrum.cz>.